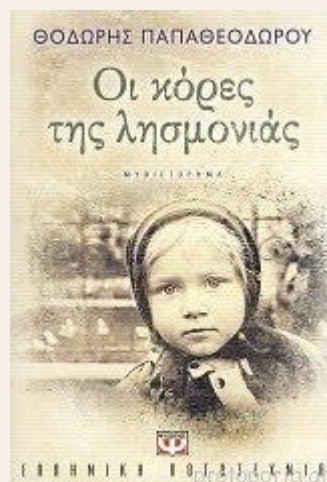

Οι κόρες της λησμονιάς

"Ο ένας παππούς μου, ο Παναγιώτης, πολέμησε τους Γερμανούς μέσα από το ΕΑΜ, ο άλλος, ο Θεωδωρής, έχασε τη ζωή του από τους ανθρώπους της ίδιας οργάνωσης". Μέσα σε τρεις γραμμές ο Θεωδωρής Παπαθεοδώρου μας δίνει στο σύντομο πρόλογό του το στίγμα του ογκώδους (600 σελίδες), εξαιρετικού ενδιαφέροντος μυθιστορημάτος του "Οι κόρες της λησμονιάς" (Ψυχογιός, 2009). Ο εμφύλιος. Αυτά τα αιματηρά, επώδυνα χρόνια του Ελληνισμού, που όσοι δεν τα ζήσαμε πρέπει, κατά το συγγραφέα, να αισθανόμαστε τυχεροί.

Ο Παπαθεοδώρου δεν διερευνά ποιος φταίει, ποιος έχει δίκιο και ποιος άδικο. Δεν είναι αυτός ο στόχος του. Στόχος του είναι η ιστορική καταγραφή γεγονότων μέσα από τα πάθη των φανταστικών ηρώων του, αντιπροσωπευτικών της άτυχης εκείνης γενιάς.

Τρεις οικογένειες, με κυρίαρχα πρόσωπα τρεις γυναίκες, αντιπροσωπευτικές χώρων και ιδεολογιών, γίνονται οι φορείς του μύθου. Η Αγγέλα, από το Μυριόφυλλο της Ηπείρου, στα σύνορα με την Αλβανία, η Μέλπω από τη Θεσσαλονίκη και η Αριάδνη από την Αθήνα (η μόνη που μιλά σε πρώτο πρόσωπο), μάνες και οι τρεις, μπλέκονται στα γρανάζια του αδελφοκτόνου σπαραγμού. Σαν τρία ξεχωριστά ποτάμια που ξεκινούν από διαφορετικές πηγές για να σμίξουν κάπου σ' ένα μεγαλύτερο, έτσι το φέρνουν οι συνθήκες κάπου να συναντηθούν οι τρεις αυτές γυναίκες. Να συναντηθούν στα βάσανα, στον πόνο, στο χαμό των παιδιών τους.

Το βιβλίο χωρίζεται σε τρία εκτενή μέρη: "Ο άνεμος θρόιζε στο σιτάρι" (Απρίλης 1943, όταν ακόμα οι κατακτητές δεν είχαν φύγει από τη χώρα), "Καθώς ξημέρωνε η νύχτα", "Όταν χάνονταν τ' αστέρια", για να κλείσει μ' ένα σύντομο κεφάλαιο "Μ' ένα βαθύ αναστεναγμό", όπου οι τρεις γυναίκες, κάθε μια βυθισμένη στο δικό της πόνο, περιμένουν τους χαμένους άντρες, τα εξαφανισμένα παιδιά τους.

Σπάνιος συνδυασμός μυθοπλασίας και ιστορίας, χωρίς να προδίδεται ούτε η λογοτεχνική αξία του ενός ούτε η ιστορική αλήθεια του άλλου. Οι σημειώσεις του συγγραφέα στο τέλος του βιβλίου χρησιμότες. Πρόσωπα, οργανώσεις, γεγονότα, εξηγούνται με συντομία και ακρίβεια, ενώ η βιβλιογραφία τεκμηριώνει τις πηγές και τις πληροφορίες του.

Ατομικά και συλλογικά δράματα μιας σκοτεινής εποχής, απόηχοι της οποίας κάποτε φτάνουν ως τις μέρες μας. Εικόνες φρίκης, σκηνές απύθμενου μίσους

που σε κάνουν ν' αναρωτιέσαι ως πού μπορεί να φτάσει ο άνθρωπος, ιδεολογία αλλά και προδοσία, καλοσύνη αλλά και έχθρα. Ο ανθρώπινος παραλογισμός στην πιο ακραία μορφή του.

Δεν ξέρω αν οι επιζώντες ακόμη (ή οι απόγονοί τους) θα εκτιμήσουν την αντικειμενικότητα του συγγραφέα ή αν η κάθε πλευρά θα θεωρήσει ότι αδικείται. Για μας τους αμέτοχους είναι μια εξαιρετική, λογοτεχνική καταγραφή ενός σημαντικού κομματιού της πρόσφατης ιστορίας του Ελληνισμού.